

LMBTQI külföldiként Magyarországon

Írta: Szekeres Zsolt és Major Magda (Magyar Helsinki Bizottság)

A 2024. évi frissítést írta: Szekeres Zsolt

ISBN 978-615-5707-52-0 (nyomtatott változat)

ISBN 978-615-5707-53-7 (elektronikus változat)

Kiadja a Háttér Társaság, 2024. október

További példányok megrendelhetők a Háttér Társaság címén.

Tel: (1) 329 2670

Email: hatter@hatter.hu

Jelen kiadványt 2024. szeptember 30-án zártuk le, tartalma nem minősül jogi tanácsadásnak. A Háttér Társaság nem vállal felelősséget azért, hogy a kiadványban képviselt álláspontot a hatóságok vagy a bíróságok elfogadják. A Háttér Társaság továbbá nem vállal felelősséget a kiadványban szereplő külső honlapok tartalmáért sem.

A kiadvány elkészítését a Német Szövetségi Köztársaság Külügyminisztériuma támogatta.

Szövetségi Külügyminisztérium

Human Rights

Előszó

Ez a tájékoztató azoknak a **nem magyar állampolgároknak** szól, akik Magyarországra szeretnének látogatni, vagy azt tervezik, hogy hosszabb távra Magyarországra költöznek.

A törvények összefoglalóan **harmadik országbeli állampolgárként** hivatkoznak azokra, akik nem az Európai Unió egyik tagállamának¹ állampolgárai, így a magyarországi tartózkodással kapcsolatos ügyintézés során sok helyen találkozhatunk ezzel a fogalommal.

A leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű, queer és interszex (LMBTQI) közösség tagjai ebben a folyamatban sajátos kihívásokkal nézhetnek szembe. Ez a tájékoztató választ ad az ügyeikben leggyakrabban felmerülő kérdésekre, és bemutatja a jogszerű beutazással és tartózkodással kapcsolatos magyarországi gyakorlatot.

¹ Ideértve Norvégia, Liechtenstein, Izland és Svájc állampolgárait is – a bevándorlási jog szempontjából ők is ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint az uniós állampolgárok, így a későbbiekben rájuk is EU-s állampolgárként hivatkozunk.

Fontos, hogy ez az útmutató csak az alapvető információkat tartalmazza, és csak a leginkább releváns tartózkodási jogcímet mutatja be röviden. Mivel minden ügy egyéni, ezért könnyen **lehet, hogy az itt található információk nem elegendőek** minden felmerülő kérdés hatékony megoldásához. Az LGBTQI közösség tagjai számára általános jogi segítséget bevándorlási és tartózkodási ügyekben a Háttér Társaság és a Menedék Egyesület, menedékjogi és kiutasítással kapcsolatos ügyekben pedig a Magyar Helsinki Bizottság tud nyújtani. Az itt tartózkodás során felmerült egyéb, nem jogi problémák gyakorlati megoldásában is érdemes a Menedék Egyesület segítségét kérni. Elérhetőségeik megtalálhatók a kiadvány végén.

Tartalom

Az új idegenrendészeti törvény ... 7

90 napnál rövidebb tartózkodás ... 9

Uniós állampolgárok és családtagjaik ... 11

Tartózkodási engedélyek harmadik országbeli állampolgároknak ... 15

A huzamos tartózkodás ... 37

Menekültként Magyarországon ... 45

A magyar állampolgárság megszerzése ... 53

További segítségért az alábbi szervezetekhez fordulhatsz ... 59

Állami szervek ... 61

Az új idegenrendészeti törvény

Jelen tájékoztató első, 2023. januári kiadása a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (röviden: Harmtv.) szabályai alapján készült. A Harmtv. helyét 2024. január 1-től átvette a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény (röviden: Btátv.). A kiadványban, amikor a „régii törvényre” vagy a „2024. január 1. előtti helyzetre” hivatkozunk, akkor a Harmtv. szabályaira utalunk – ezek már nem alkalmazhatók. A Btátv. – vagyis a 2024. január 1. utáni szabályozás – számos területen jelentős változást, általában szigorítást hozott; ez teszi indokolttá a tájékoztató frissítését.

90 napnál rövidebb tartózkodás

Ez a tájékoztató elsősorban azoknak nyújt iránymutatást, akik 180 napon belül 90 napot meghaladó időre tervezik a magyarországi tartózkodásukat. Ez egy fontos választóvonal, mert a 90 napnál rövidebb tartózkodás esetén nem kell tartózkodási engedélyt vagy tartózkodási kártyát kérni.

Ez nem jelenti azonban azt, hogy ha valaki nem tervez hosszabb távon Magyarországon élni, hanem csak például családot, barátokat látogatna, vagy nyaralni utazna ide, minden további nélkül itt tölthet 90 napot.

Vannak olyan államok², amelyek polgárai **külön vízum nélkül**, az útlevelük felmutatásával átléphetik a határt, és ettől a pillanattól kezdve jogszerűen itt lehetnek 90 napig. A legtöbb nem uniós ország állampolgára azonban **csak érvényes vízummal**

2 A lista megtalálható az Európai Parlament és a Tanács a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló 2018/1806 (EU) Rendeletének II. mellékletében, itt: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018R1806&from=HU#d1e32-54-1>

utazhat be. Vízumot Magyarország nagykövetségein lehet kérni. A kérelemnél meg kell jelölni, hogy milyen célból szeretne a kérelmező beutazni az országba. Ilyen lehet a családlátogatás, ami az azonos nemű párokra is vonatkozhat – ezzel kapcsolatban a családi együttélési célú tartózkodási engedélynél leírtak értelemszerűen irányadóak.

Magyarországon a külföldiek beutazásával és tartózkodásával foglalkozó hatóság az **Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (OIF)**. Az OIF az általános idegenrendészeti és menekültügyi hatóság. Az OIF több igazgatóságra és osztályra tagozódik, így más osztály foglalkozik a tartózkodási és huzamos tartózkodási engedélyekkel, az uniós állampolgárok regisztrációjával, a menedékkérőkkel, valamint az illegálisan itt tartózkodó külföldiek kiutasításával és kitoloncolásával.

Uniós állampolgárok és családtagjaik

A **szabad mozgás** az Európai Unió egyik alapelve, és az uniós polgárok egyik legfontosabb szabadsága. Az uniós állampolgárok három hónapig bármely másik tagállamban szabadon tartózkodhatnak, ehhez nincs szükség semmilyen külön eljárásra.

Ha az Európai Unió valamely tagállamának állampolgára több, mint három hónapot tartózkodik Magyarországon bármilyen célból, akkor be kell jelentkeznie az OIF-nál, amely **regisztrációs igazolást** ad ki számára. Ekkor igazolnia kell, hogy dolgozik – vagyis van jövedelme – vagy itt tanul, de legalább azt, hogy van elegendő anyagi fedezete ahhoz, hogy magyarországi tartózkodása ne jelentsen indokolatlan terhet a szociális ellátórendszernek.

Ha egy nem magyar uniós állampolgár harmadik országbeli állampolgár **házastársával vagy bejegyzett élettársával** költözne Magyarországra, mindkettőjüket és a 21 évnél fiatalabb, eltartott **gyermekeket** is családtagnak tekintik a hatóságok. Az OIF családtagként engedélyezheti a „sima” (nem bejegyzett) élettárs családtagként történő itt tartózkodását is.

A „sima” élettársi kapcsolat automatikusan létrejön, amikor a pár – akár azonos nemű, akár különemű – elkezd érzelmi és gazdasági közösségben együtt élni, és addig tart, amíg ez az együttélés meg nem szakad. A sima élettársak kérhetik közjegyzőnél a kapcsolatuk nyilvántartásba vételét. Ez nem kötelező, de segítheti a kapcsolat bizonyítását. Bevándorlási jogi szempontból ugyanakkor sem a „sima”, sem a közjegyzői nyilvántartásba vett élettársi kapcsolatra nem lehet jogokat alapítani. A bejegyzett élettársi kapcsolat a magyar jog szerint csak az azonos nemű pároknak elérhető, a házassághoz nagyon hasonló, néhány kivételtől eltekintve azonos jogokkal jár.

A „nyilvántartott” és a „bejegyzett” élettársi kapcsolat ugyan hasonló elnevezések, az azokkal leírt jogintézmények és a garantált jogok köre jelentősen eltérnek.

A három jogintézményről itt olvashatsz részletesebben: <https://hatter.hu/kiadvanyaink/bejegyzett-elettarsi-kapcsolat-utmutato>

A családtagnak tartózkodási kártya iránti kérelmet kell benyújtania az OIF-nál: a kérelemmel együtt igazolni kell a családi kapcsolatot és a magyarországi megélhetést is.

A külföldiek magyarországi tartózkodására vonatkozó jogszabályok sokszor használják a „tartózkodási kártya” kifejezést. Ez a név azonban több különböző típusú dokumentumot is magában foglal, amelyek jelentősen eltérnek egymástól.

A nem magyar uniós állampolgár harmadik országbeli állampolgár házastársa vagy bejegyzett élettársa a szabad mozgás jogával rendelkezőkre vonatkozó szabályok szerint kaphat tartózkodási kártyát. Ennek a kártyának a neve „csak” ennyi: tartózkodási kártya.

Az ezen a körön kívül eső harmadik országbeli állampolgárok a kiadványban később részletesen kifejtett feltételek esetén nemzeti tartózkodási kártyát vagy EU tartózkodási kártyát kérhetnek. Az ilyen tartózkodási kártyák tehát neve mindig tartalmaz egy további jelzőt.

A bevándorlási ügyintézés során kiemelten fontos odafigyelni ezekre a különbségekre, mert a hasonló elnevezések miatt könnyű összekeverni a különböző tartózkodási jogosultságokat.

Bár a bevándorlási jogszabályok nem említik a bejegyzett élettársakat a családtagok között, a bejegyzett élettársi kapcsolatáról szóló törvény-

ben szereplő általános utalószabály itt is alkalmazandó³: ahol a jogszabály házastársat említ, ott a bejegyzett élettársat is érteni kell, így a bejegyzett élettárs szintén jogosult családtagként Magyarországon tartózkodni.

Az uniós állampolgár (és vele együtt a harmadik országbeli családtagja, ideértve házastársa vagy bejegyzett élettársa, illetve „sima” élettársa is) öt évet meghaladó, folyamatos magyarországi tartózkodás után válik jogosulttá az **állandó tartózkodás** jogára. Ez határozatlan idejű tartózkodásra jogosít fel. Az ország tartós elhagyása, egy másik tagállamba vagy nem uniós országba költözés esetén azonban az OIF visszavonja az állandó tartózkodási jogot igazoló kártyát. A tartózkodás akkor folyamatos, ha az uniós állampolgár, illetve családtagja egy évben több, mint hat hónapot Magyarországon tölt.

A magyarországi tartózkodás joga fennmaradhat akkor is, ha megszűnik annak eredeti jogalapja, például ha felbomlik a családi kapcsolat. Ebben az esetben javasoljuk az egyik jogvédelemmel foglalkozó szervezet egyikéhez vagy egy hozzáértő ügyvédhez fordulást. Ők az egyéni helyzetet és az ügyben felmerült összes körülményt mérlegelve segíthetnek megállapítani, fennmarad-e a magyarországi tartózkodási jog.

3 A bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi XXIX. törvény 3. §.

Tartózkodási engedélyek harmadik országbeli állampolgároknak

Általános szabályok

Ha valaki hosszabb távú magyarországi tartózkodást tervez, a legkészenfekvőbb valamelyik tartózkodási engedély iránti kérelmet benyújtani.

A tartózkodási engedély mindig célhoz kötött, vagyis a hatóság csak a törvényben megjelölt (tervezett és) igazolt magyarországi tartózkodás érdekében adja ki. 2024. január 1-től már nem elérhető az „egyéb célú” tartózkodási engedély, ez jelentős változás a kiadvány korábbi változatához képest.

Alább részletesebben csak a leggyakrabban előforduló tartózkodási engedélyeket mutatjuk be.

Akinek korábban még nem volt tartózkodási engedélye, az **engedély iránti kérelmet** formanyomtatványon, személyesen, általában Magyarország egyik külképviseletén kell **benyújtania**.

A legtöbb esetben akkor is el kell utazni egy külképviseletre, ha valakinek már van érvényes tartózkodási engedélye, és azzal Magyarországon él, azonban más típusú tartózkodási engedélyt szeretne kérni – pl. tanulmányi célú helyett foglalkoztatási célút. Ez a megszorítás nem vonatkozik azokra, akik egyébként jogosultak arra, hogy 180 napon belül 90 napot Magyarországon tartózkodjanak, valamint a velük együtt itt tartózkodó családtagjaikra. A törvény csak kivételesen teszi lehetővé a tartózkodási engedélyek közötti váltást anélkül, hogy ezért el kelljen hagyni – legalább a kérelem benyújtásának idejére – az országot.

Vannak, akik a törvény szerint nem jogosultak belföldön benyújtani a tartózkodási engedély iránti kérelmüket, ám a külföldre utazás számukra nem valós lehetőség. Nekik javasoljuk, hogy keressék fel az egyik jogvédelemmel foglalkozó civil szervezetet jogi tanácsadásért.

Általános szabály, hogy ha a valakinek a 2024. január 1. előtti törvény alapján állítottak ki tartózkodási engedélyt, akkor ennek érvényességi ideje alatt vele szemben nem lehet alkalmazni az új törvény szigorításait. A hosszabbítás kapcsán ez azt jelenti, hogy ők akkor is nyújthatnak be új tartózkodási engedély iránti kérelmet belföldön, ha erre

egyébként a hatályos szabályok szerint nem lennének jogosultak. Mivel az egyéb célú tartózkodási engedély megszűnt, azt meghosszabbítani sem lehet, viszont kérhető Magyarországon új tartózkodási engedély.

Ha valaki jogosult belföldön benyújtani a tartózkodási engedély iránti kérelmet, ezt megteheti személyesen, illetve az EnterHungary nevű online ügyintézési felületen.⁴ Még online ügyintézés esetén is el kell személyesen menni a kérelem benyújtását követően az OIF ügyfélszolgálatára bemutatni az útlevelet, és ekkor készítenek fényképet és vesznek ujjlenyomatot is; csak ezzel válik teljessé a kérelem benyújtása. Ha a második lépés kimarad, akkor a hatóság úgy jár el, mintha a kérelmező nem nyújtott volna be kérelmet, és ennek komoly következményei lehetnek.

A kérelemhez – akár Magyarországon, akár külképviseleten nyújtják be – csatolni kell a törvényben feltételként meghatározott összes bizonyítékot, valamint be kell fizetni a kérelmezési díjat.

Külképviseleti ügyintézés esetén, ha a hatóság helyt ad a kérelemnek, vagyis engedélyezi a magyarországi tartózkodást, akkor a külképviselet kiállítja a magyarországi beutazásra feljogosító vízumot. Ez a vízum a beutazástól számítva legfeljebb 30 napig

4 <https://enterhungary.gov.hu/>

érvényes, ennyi időn belül kell a kérelmezőnek átvennie a tartózkodási engedélyt a hatóságtól. Az utazás megtervezésére azonban van idő, általában nem muszáj a vízum kiállítását követően azonnal Magyarországra utazni.

A tartózkodási engedély iránti kérelmek tartalma és a csatolandó dokumentumok listája a tartózkodás céljától függ. Mindegyikben közös azonban, hogy **a kérelmezőnek rendelkeznie kell** az alábbiakkal:

- érvényes útlevel;
- magyarországi tartózkodási hely (szállás);
- a magyarországi megélhetést és a hazautat is biztosító anyagi fedezet (pl. megtakarítás, jövedelem, közvetlen családtag rendszeres támogatása);
- teljeskörű egészségbiztosítás vagy elegendő anyagi fedezet az esetlegesen felmerülő egészségügyi költségekre.

A tartózkodási engedély érvényessége az útlevel érvényességéhez igazodik. Vagyis hiába jogosult valaki 2 évig érvényes tartózkodási engedélyre, ha útlevele már csak 1 évig érvényes, a tartózkodási engedélyét az OIF csak 1 évre állítja ki.

A megélhetéshez szükséges anyagi fedezetnek nincs konkrétan meghatározott összege, azt az OIF minden esetben a benyújtott bizonyíté-

kok alapján (bankszámlakivonat, munkaszerződés, jövedelemigazolás, stb.) egyedileg mérlegeli. A megélhetést eltartási szerződéssel is lehet igazolni, ezt azonban közjegyzői okiratba kell foglalni.

Nem kaphat tartózkodási engedélyt az, akivel szemben korábban beutazási és tartózkodási tilalmat rendeltek el, és még nem teltek el a tilalomban meghatározott évek. Az sem kaphat tartózkodási engedélyt, akinek magyarországi tartózkodása veszélyeztetné az ország közrendjét, közbiztonságát, nemzetbiztonságát vagy a közegészségügyet.

A **szállást** (a magyarországi tartózkodási helyet) mindig a valóságnak megfelelően kell bejelenteni. A szálláshely az, ahol a külföldi állampolgár magyarországi tartózkodása alatt életvitelszerűen él. Ez lehet például egy bérelt lakás, saját tulajdon, kollégium, vagy a kérelmező párja által biztosított közös lakás. Ha ez a cím később megváltozik (pl. költözés miatt), azt is be kell jelenteni.

Az **egészségbiztosításnak** teljeskörűnek kell lennie, és a tartózkodás teljes idejét le kell fednie. Ez az egyes tartózkodási engedélyeknél eltérően valósulhat meg: munkavállalás esetén járulékfizetéssel, állami ösztöndíjas tanulmányok esetén az ösztöndíj részeként, más esetben magánbiztosítóval vagy a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel (NEAK) kötött egyéni szerződés alapján.

A kérelem benyújtásakor mindenkinek kötelezően **nyilatkoznia kell** – többek között – **a HIV-státuszáról**. HIV-szűrés elvégzésére azonban nincs szükség, csak a korábban ismertté vált HIV-státusz bejelentésére. Az OIF korábbi gyakorlatában többször elutasította azok kérelmét, akik HIV-vel éltek, függetlenül attól, hogy kaptak-e gyógyszeres kezelést. Ez a gyakorlat azonban előítéletes és jogellenes, pusztán csak a HIV-státusz nem lehet kizáró ok a tartózkodási kérelemről való döntés során. A Háttér Társaság tapasztalata szerint eddig az összes, a HIV-státuszra hivatkozó elutasító határozatot a sikeres fellebbezést követően az OIF megváltoztatott, elismerve így, hogy jogellenes volt az elutasítás. A Háttér Társaságnak küldött levelében az OIF (akkori nevén Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal) főigazgatója is elismerte: *„Az idegenrendészeti hatóság kizárólag a külföldiek HIV-fertőzöttsége okán nem tagadhatja meg a beutazásukat, valamint a Magyarországon történő tartózkodásukat.”*⁵ Érdemes ezért erre a levélre hivatkozni akkor, ha valaki ezzel ellentétes álláspontot tapasztal a bevándorlási ügyintézés során. Az OIF a HIV-státuszra vonatkozó információt csak a népegészségügyi szervvel oszthatja meg, a kérelmező munkáltatójával, iskolájával nem. A HIV-státusza tehát senkit ne tántorítson el attól, hogy tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtson be.

5 A levél itt érhető el: <https://hatter.hu/sites/default/files/dokumentum/konyvlap/bah-valasz-hiv-2016okt6.pdf>

A tartózkodási engedély iránti kérelem benyújtásakor nyilatkozni kell arról is, hogy az elutasítás esetén, vagy a tartózkodási engedély lejártakor a kérelmező Magyarországról hova (melyik országba) fog elutazni. Emellett arról is nyilatkozni kell, hogy ebben az országban nem éri őt üldözés, embertelen, megalázó bánásmód vagy kínzás. Ez a nyilatkozat rendkívül fontos, hiszen erre tekintettel, akár évekkel később, szinte automatikusan elrendelheti a kiutasítást az idegenrendészeti hatóság akkor is, ha a körülmények közben alapvetően megváltoztak. Fontos ezért, hogy **ha valaki a származási országába bármilyen okból fél visszatérni**, a kérelem benyújtása előtt konzultáljon jogvédő szervezettel erről a kérdésről.

Ha az OIF elutasítja a tartózkodási engedély iránti kérelmet, a döntés ellen **8 napon belül fellebbezést lehet benyújtani**. Ebben meg kell indokolni, hogy miért jogellenes a döntés. A fellebbezéssel együtt meg kell fizetni annak díját is. A fellebbezést az OIF erre kijelölt osztálya bírálja el. Ha az OIF másodfokon is elutasítja a kérelmet, akkor bírósághoz lehet fordulni.

A tartózkodási engedély érvényességének lejártakor nem szükséges előlről kezdeni az egész folyamatot. Az **engedély hosszabbítása** iránti

kérelmet közvetlenül az OIF-nál kell benyújtani, szintén az EnterHungary⁶ felületen. A hosszabbítás iránti kérelemhez is mellékelni kell a tartózkodási cél fennállását igazoló bizonyítékokat. A kérelmet a legtöbb esetben legkésőbb a tartózkodási engedély lejárta előtt harminc nappal kell benyújtani, azonban vannak olyan engedélyek, ahol ez negyven nap. Minden esetben fontos ezért a tartózkodási engedély lejárta előtt két-két és fél hónappal tájékozódni az irányadó szabályokról.

Ha nem a meglévő tartózkodási engedélyét szeretné valaki hosszabbítani, hanem más célból szeretne újat kérni és ez belföldről intézhető, akkor is az OIF-nál kell beadni a kérelmet. Fontos azonban, hogy csak bizonyos tartózkodási engedélyeknél lehet belföldön (vagyis az OIF-nál közvetlenül) kérni egy új tartózkodási engedély kiadását más célból. Érdemes ilyen esetben felkeresni egy hozzáértő ügyvédet vagy jogvédő szervezetet, és a konkrét esetről konzultálni.

Előfordulhat, hogy az OIF nem hoz döntést a tartózkodási engedély hosszabbításáról mielőtt az lejárna. Ekkor egy **ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolással** látja el a kérelmezőt addig, amíg tart a hosszabbítási eljárás. Ezzel az igazolással azonban

6 <https://enterhungary.gov.hu/eh/>

nem lehet szabadon külföldre utazni, még más EU-tagállamokba sem. Ha valakinek ki kell lépnie az Európai Unióból, mielőtt megkapta új tartózkodási engedélyét, attól a határon elveszik az ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolását, és csak akkor térhet vissza, ha távollétében a tartózkodási engedélyt meghosszabbították. Ha valaki ebbe a helyzetbe kerül, javasoljuk, keresse fel az ország elhagyása előtt az egyik jogvédelemmel foglalkozó szervezetet, és kérjen tanácsot.

Tartózkodási engedély a családi együttélés céljából (családegyesítés)

Ez a tartózkodási engedély arra szolgál, hogy egy magyar állampolgár vagy Magyarországon bizonyos tartózkodási jogcímekekkel jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár családtagja vele együtt jogszerűen élhessen az országban. **Nem kaphat** családi együttélés céljából tartózkodási engedélyt annak családtagja, aki az alábbi célú tartózkodási engedélyek valamelyikével rendelkezik:

- szezonális munkavállalás;
- beruházás megvalósítása;
- foglalkoztatás;
- vendégmunkás;
- Fehér Kártya;

- tanulmány;
- képzés;
- vállalkozás indítása;
- álláskeresés;
- gyakornoki tevékenység;
- önkéntes tevékenység folytatása, illetve
- vendég-önfoglalkoztatási célú tartózkodási engedély, ha nem rendelkezik ezzel legalább egy éve.

A törvény szerint elsősorban a házastárs és a kiskorú gyerekek kérhetnek ilyen típusú tartózkodási engedélyt. Fontos, hogy ha valaki az új törvény hatálybalépésekor (2024. január 1-én) már rendelkezett családi együttélési célú tartózkodási engedéllyel, vagy a kérelmét korábban benyújtotta, és az eljárás ekkor még folyamatban volt, az továbbra is kérheti a tartózkodási engedélye meghosszabbítását akkor is, ha arra az új szabályok szerint már nem lenne jogosult (pl. azért, mert családtagja a fent felsorolt tartózkodási engedélyek egyikével rendelkezik). Értelmezésünk szerint a 2024. január 1. előtt kiadott tartózkodási engedélyek birtokosaihoz családtagjaik továbbra is korlátozás nélkül tudnak csatlakozni – ha megfelelnek az általános követelményeknek.

Ha egy jogszerűen Magyarországon tartózkodó harmadik országbeli állampolgárnak Magyarországon születik gyermeke, ő akkor is családi

együttélési célú tartózkodási engedélyt kap, ha a szülője nem jogosult családegyesíteni.

Magyarországon az azonos nemű párok nem köthetnek házasságot, viszont elérhető számukra a házassághoz nagyon hasonló bejegyzett élettársi kapcsolat. Mivel a korábban már említett utalószabály miatt a házastárs fogalmába a bejegyzett élettársakat is beleértjük, a **bejegyzett élettárs** szintén jogosult a családi együttélési célú tartózkodási engedélyre. A Háttér Társaságnak küldött válaszában az OIF (akkori név: Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal) Idegenrendészeti Igazgatósága megerősítette, hogy ez a helyes jogértelmezés⁷. Érdemes ezért erre a levélre hivatkozni akkor, ha valaki ezzel ellentétes álláspontot tapasztal a bevándorlási ügyintézése során.

Fontos megjegyezni, hogy ha a pár egyik tagja magyar állampolgár, akkor a külföldön kötött házasságra vagy a bejegyzett élettársi kapcsolatra csak akkor lehet hivatkozni, ha azt **hazai anyakönyvezték**, amelyre külön eljárás vonatkozik. A külföldön kötött bejegyzett élettársi kapcsolat hazai anyakönyvezése problémamentes.

⁷ A levél itt érhető el: <https://hatter.hu/hirek/a-bejegyzett-elettarsakat-a-bevandorlas-so-ran-is-csaladtagnak-kell-tekinteni>

Magyarországon az elmúlt években azonban következetesen megtá-
dták a külföldön, az ott hatályos jogszabályok alapján azonos nemű
párok által érvényesen kötött házasságok elismerését és hazai anya-
könyvezését bejegyzett élettársi kapcsolatként. Ez ellentétes az Euró-
pai Unió Bíróságának (EUB) a nagyhatású Coman ügyben lefektetett
jogértelmezésével, amely minden uniós tagállamra kötelező. Az EUB
szerint ugyanis az egyik tagállamban kötött házasság alapján minden
tagállamnak el kell ismernie a harmadik országbeli állampolgárok tar-
tózodási jogát, mivel az uniós jogban a „házasság” egy általános fogá-
lom, és azt nem lehet szűkítően értelmezni.

Jelenleg az jelent gyakorlati megoldást, ha a felek a külföldi házasság-
kötés előtt vagy azt követően Magyarországon bejegyzett élettársi kap-
csolatot létesítenek. Utóbbinak nem akadálya az, ha korábban
meházasodtak, mivel az azonos neműek közötti házasságot a
magyar jog érvénytelennek tekinti. A külföldön kötött azonos
nemű házasságok elismeréséről bővebben a Háttér Társaság tá-
jékoztatójában lehet olvasni.⁸

8 A tájékoztató itt érhető el: <https://hatter.hu/jogsegely/reszletes-jogi-informaciok/bejegyzett-elettarsi-kapcsolat/kulfoldi-hazassag>

A másik lehetőség az, hogy a házaspár más-más jogcímen tartózkodnak Magyarországon (pl. munkavállalás alapján). Ahogy fent már hivatkoztunk rá, 2024. január 1-től az egyéb célú tartózkodási engedély már nem elérhető, így – bár korábban sokan ezzel a lehetőséggel rendezték magyarországi tartózkodásukat – erre már nem lehet alapozni.

A **gyerekek**, akiknek csak az azonos nemű pár egyik tagja hivatalosan a szülője, csak vele együtt és rá tekintettel kaphatnak tartózkodási engedélyt.

A családi együttélési célú tartózkodási engedély önmagában nem jogosít munkavégzésre. Ehhez az összevont kérelmezési eljárás keretében kell kérelmet benyújtani, amelyben a **munkavállalási célú tartózkodási engedélyek** szabályai érvényesek. A különbség annyi, hogy ebben az esetben az OIF egy eljárásban bírálja el a két célra – vagyis a családi együttélésre és a munkavállalásra – alapított kérelmet. Ugyanez az eljárás akkor is, ha valaki már rendelkezik családegyesítési célú tartózkodási engedéllyel, és ezt követően szeretne munkát vállalni, vagy valamelyik munkavállalási célú tartózkodási engedéllyel rendelkezik, és ezt követően létesít bejegyzett élettársi kapcsolatot, és szeretne erre alapozva családegyesítési célú tartózkodási engedélyt is igényelni. Ez utóbbi esetekben tapasztalataink szerint a korábbi tartózkodási engedély hosszabbítását kell kérelmezni, amelyhez nem kell külföldre utazni, azt az EnterHungary rendszeren keresztül Magyarországról is lehet

kezdeményezni. Mivel az új szabályokon alapuló gyakorlat a kiadvány lezárásakor még nem kiforrott, érdemes a benyújtás előtt konzultálni hozzáértő ügyvéddel vagy jogvédő szervezettel.

A családi együttélési célú tartózkodási engedély birtokában ugyanakkor bizonyos harmadik országbeli állampolgárok családtagjai külön kérelem nélkül, egyszerűbb eljárásban, vagy külön engedély nélkül vállalhatnak munkát. A menekültek, oltalmazottak, menedékesek, valamint a munkavégzésre jogosító tartózkodási engedéllyel Magyarországon tartózkodók családtagjaira vonatkoznak ilyen könnyítések.

A családegyesítési tartózkodási engedéllyel rendelkezők külön engedély nélkül **egyéni vállalkozók** is lehetnek.

A 2024. január 1. után életbe lépő szabályok sok szigorítást hoztak. A családi együttélési célú tartózkodási engedély azonban továbbra is egy kedvező opció azoknak is, akik huzamosan is Magyarországon szeretnének élni. Amikor csak lehet, érdemes ezt a tartózkodási engedélyt kérni.

A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítéséről és a hazai anyakönyvezésről ebben a kiadványunkban olvashatsz részletesebben:
<https://hatter.hu/kiadvanyaink/bejegyzett-elettarsi-kapcsolat-utmutato>

Munkavállalási célú tartózkodási engedélyek

Azok a tartózkodási engedélyekre vonatkozó szabályok, amelyek fő célja az, hogy egy harmadik országbeli állampolgár Magyarországon munkát vállaljon, számottevően módosultak 2024. január 1. után. Megszűnt a munkavállalási célú tartózkodási engedély, a helyét pedig számos új típusú tartózkodási engedély vette át, jelentősen eltérő jogokkal és kötelezettségekkel. Alább a leginkább releváns munkavállalási célú tartózkodási engedélyeket mutatjuk be röviden.

A magyarországi élet célja minden ilyen esetben a munkavégzés, ezért a tartózkodás jogszerűsége a munkaviszony meglétéhez igazodik.

Az engedélyek kiállításának két különleges feltétele van: az egyik a meghatározott munkáltatóval kötött előzetes megállapodás, a másik pedig, hogy ennek a munkáltatónak legyen érvényes munkaerő-igény-bejelentése.

Az **előzetes megállapodás** nem munkaszerződés, hanem egy szerződés arról, hogy ha a kérelmező megkapja a tartózkodási engedélyt, akkor a munkáltató vállalja, hogy vele munkaviszonyt létesít. A munkáltató ezt azonban csak akkor tudja megtenni, ha rendelkezik érvényes **munkaerőigénnyel**, amit a munkáltató egyszerűen bejelenthet a Kormányhivatalnál.

A tartózkodási engedély kérelmezése után az OIF elküldi szakhatósági vizsgálatra a kérelmet. A szakhatóság azt ellenőrzi, hogy nincs-e alkalmas magyar állampolgár álláskereső az adott állásra. A szakhatóság azt is értékeli, hogy a harmadik országbeli állampolgár teljesíti-e a munkáltató elvárásait, amelyeket a munkaerőigénybe írt. Ezért is fontos, hogy ha például a munkaerőigényben az szerepel, hogy érettségi kell a munkaviszonyhoz, akkor a tartózkodási engedélyt kérelmező harmadik országbeli állampolgárnak be kell nyújtania az érettségi bizonyítványát és annak hivatalos magyar fordítását. Mivel a szakhatósági engedély az adott munkáltató által kínált konkrét munkára vonatkozik, ha valaki munkahelyet szeretne váltani, ezen az eljáráson az új munkáltatónak is végig kell mennie. Munkahelyváltás esetén nem új engedélykérelmet, hanem hosszabbítási kérelmet szükséges benyújtani.

Nincs szükség szakhatósági vizsgálatra, illetve munkaerőigény-bejelentésre, ha az érintett magyar állampolgár családtagja, vagy több, mint egy éve családi együttélés célú tartózkodási engedéllyel itt él, és nem magyar állampolgár párja külön engedély nélkül is dolgozhat Magyarországon (például mert itt elismert menekült, oltalmazott vagy menedékes), valamint azon ország állampolgárának, aki Nemzeti Kártyát kaphat (lásd lentebb).

Az egyes tartózkodási engedélyeknél a Kormány rendeletei, valamint minisztériumok közleményei további feltételeket szabnak meg. Érde-
mes ezért mindig a legfrissebb forrásokból tájékozódni arról, hogy az
adott tartózkodási engedélyre milyen részletszabályok vonatkoznak.
Ahol releváns, ott közzétesszük a kiadvány megjelenésekor hatályos
forrást, ez azonban változhat.

Foglalkoztatási célú tartózkodási engedély

Ezt a tartózkodási engedélyt az kaphatja meg, aki alkalmazottként
vagy munkavállalóként dolgozik, és végzettsége, munkaköre alapján
nem jogsult a Magyar Kárára (lásd lentebb).

Vannak olyan munkakörök, amelyeket azonban nem lehet ilyen célú
tartózkodási engedéllyel betölteni. Ezek listáját a Nemzetgazdasági
Minisztérium teszi közzé.⁹ A Kormány rendeletében meghatározhatja
azt is, hogy melyik országok állampolgárai kérhetnek ilyen típusú tar-
tózkodási engedélyt.

*9 A kiadvány megjelenéséig a Minisztérium ilyen közleményt csak a vendégmunkás-tartó-
zkodási engedély kapcsán tett közzé, tehát jelenleg foglalkoztatási célú tartózkodási engedély
bármely munkakör esetén kiadható.*

Akinek ilyen tartózkodási engedélye van, annak harmadik országbeli állampolgár családtagjai rá tekintettel nem kérhetnek családi együttélési célú tartózkodási engedélyt.

Magyar Kártya

Magyar Kártyát az kaphat, aki olyan munkát végez, amihez felsőfokú végzettségre van szükség. Jelenleg azonban ez csak az informatikai, műszaki, vagy természettudományi diplomával rendelkezőknek, az ének-zenetanároknak, a hivatásos sportolóknak és edzőknek, előadóművészeknek és a filmgyártó vállalkozásoknál dolgozóknak elérhető.

A konkrét végzettségeket a Kulturális és Innovációs Minisztérium közleménye tartalmazza.¹⁰ A közlemény értelmében a 65/2021. ITM rendelet 2. és 3. mellékletében felsorolt informatikai, műszaki, vagy természettudományi végzettségekkel lehet Magyar Kártyát kérni.¹¹

¹⁰ A kiadvány megjelenésekor hatályos közlemény itt érhető el:

<https://www.kozlonyok.hu/kozlonyok/Kozlonyok/12/PDF/2024/12.pdf#page=262>

¹¹ <https://njt.hu/jogszabaly/2021-65-20-7Q>

A Magyar Kártyával rendelkező harmadik országbeli állampolgár családtagjai nincsenek kizárva a családdegyesítésből úgy, mint a foglalkoztatási célú tartózkodási engedéllyel rendelkezők családtagjai.

Nemzeti Kártya

A Nemzeti Kártya egy speciális munkavállalási célú tartózkodási engedély, amelyet csak meghatározott országok állampolgárai kérhetnek. Ezen országok listáját a kormány külön rendeletben szabályozza.¹²

A Nemzeti Kártyára jogosult országok állampolgárait lehetséges szakhatósági engedély nélkül foglalkoztatni.

A Nemzeti Kártyával rendelkezők harmadik országbeli állampolgár családtagjai nincsenek kizárva a családdegyesítésből úgy, mint a foglalkoztatási célú tartózkodási engedéllyel rendelkezők családtagjai.

¹² <https://njt.hu/jogszabaly/2024-179-20-22>

További munkavállalási célú tartózkodási engedélyek

A többi, itt fel nem sorolt munkavállalási célú tartózkodási engedély részletes szabályai az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság honlapján található.

Tanulmányi célú tartózkodási engedély

Ezt a tartózkodási engedélyt az kaphatja meg, aki magyarországi köznevelési vagy felsőoktatási intézményben tanul nappali munkarendben.

Az engedély kiállításának feltétele, hogy az **oktatási intézmény felvegye a hallgatót**, és hogy a tandíjat a hallgató vagy számára más megtérítse. A tartózkodási engedély érvényességi ideje a tanulmányok folytatásához igazodik.

Ezzel a tartózkodási engedéllyel összevont kérelmezési eljárás nélkül is lehet munkát vállalni, vagyis nem kell semmilyen további engedélyt kérni ahhoz, hogy jogszerűen dolgozzon valaki a tanulmányai mellett. **A munkavállalás ideje azonban hetente legfeljebb harminc óra** lehet a szorgalmi időszakban, azon kívül pedig évente legfeljebb kilencvenkilenc napon át dolgozhat teljes munkaidőben a hallgató.

A hallgatói jogviszony passzíváltatásával a hallgató a jogszabályok szerint nem veszíti el automatikusan a tartózkodási engedélyt, azonban mindenképpen oda kell figyelni arra, hogy a tanulmányokban folyamatosan haladjon előre, különben az OIF megtagadhatja a tartózkodási engedély meghosszabbítását. Tudomásunk van ugyanakkor ezzel ellentétes joggyakorlatról is. Javasoljuk ezért a félévük passzíváltatásán gondolkodóknak, hogy vegyék fel a kapcsolatot az egyik jogvédő szervezettel.

Önkéntes tevékenység célú tartózkodási engedély

Ezt a tartózkodási engedélyt az kérheti, aki egy, arra jogosult szervezettel¹³ kötött szerződés alapján vagy az Európai Önkéntes Szolgálat keretében fog a szervezetnek **önkéntes munkát** végezni. Ez azt jelenti, hogy nem mindegyik civil szervezetnél végzett önkéntes munka alapján kérhető a tartózkodási engedély.

A tartózkodási engedély érvényességi ideje az önkéntesség idejéhez igazodik, akkor is, ha ez rövidebb, mint egy év. Két évnél az ilyen célú tartózkodás azonban nem lehet hosszabb.

13 A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény hatálya alá tartozó fogadó szervezet

Vendég-önfoglalkoztatás célú tartózkodási engedély

Noha ez a tartózkodási engedély is keresőtevékenység folytatására szolgál, a munkavállalási célú tartózkodási engedélyektől az különbözteti meg, hogy illet az önállóan, **egyéni vállalkozóként vagy gazdálkodóként** dolgozó, vagy egy cég tulajdonosa, vezető tisztségviselője kaphat. A cég méretére és működésére azonban részletes szabályok vonatkoznak, amelyekről érdemes hozzáértő ügyvéd segítségével tájékozódni. Ezen tartózkodási engedély kiadásának feltétele, hogy a kérelmező meggyőző üzleti tervben bizonyítsa a vállalkozás életképességét.

Fehér Kártya (digitális nomád tartózkodási engedély)

Erre a tartózkodási engedélyre az jogosult, akinek élő munkaviszonya vagy működő vállalkozása van egy másik országban, azonban ténylegesen Magyarországról dolgozik online.

Nem kérhet viszont Fehér Kártyát az, aki jogosult lenne más, munkavégzési célú tartózkodási engedélyre.

A huzamos tartózkodás

A huzamos magyarországi tartózkodást teszik lehetővé a huzamos tartózkodási engedélyek. Ezeket 2024. január 1. előtt letelepedési engedélynek hívta a törvény, ma pedig tartózkodási kártya a nevük. Ezt jellemzően akkor lehet kérni, ha valaki hosszabb időn keresztül Magyarországon élt, és szoros szálak kötik az országhoz, ideértve a családi kapcsolatokat – mint például a bejegyzett élettársi kapcsolat – is.

Huzamos tartózkodást tesz lehetővé a nemzeti tartózkodási kártya és az EU tartózkodási kártya. A korábbi törvény szerinti huzamos tartózkodási jogcímek – vagyis a nemzeti letelepedési engedély, az EK letelepedési engedély és a bevándorolt jogállás – szintén lehetővé teszik a huzamos tartózkodást, noha ezeket újonnan már nem lehet kérni. Ezek viszont ettől függetlenül nem veszítik el automatikusan az érvényességüket. Vagyis ha valakinek 2028-ig kiállított nemzeti letelepedési engedélye van, akkor ő annak lejártakor kérhet hosszabbítást, ekkor viszont már nemzeti tartózkodási kártyát fog kapni. Ugyanígy kérheti az EU tartózkodási kártya kiállítását is, hiszen a szükséges tartózkodási évekbe továbbra is beleszámít a nemzeti letelepedési engedély érvényessége.

A tartózkodási kártya iránti kérelemhez is csatolni kell azokat az iratokat és bizonyítékokat, amelyek alapján megállapítható, hogy a kérelmező magyarországi **lakhatása** és **megélhetése** biztosított, valamint **teljes körű egészségbiztosítással** vagy **megfelelő anyagi fedezettel** rendelkezik az esetlegesen felmerülő orvosi ellátásokra. Az egészségbiztosítás és a HIV-státusz, valamint a házasság kapcsán a tartózkodási engedélyeknél írtak itt is irányadóak.

A nemzeti és EU tartózkodási kártyák határozatlan időre szólnak, de néhány esetben vissza lehet őket vonni. Ezek az engedélyek a magyar állampolgárokéhoz hasonló jogokat biztosítanak. Külön engedély nélkül lehet például munkát vállalni, bizonyos szociális ellátásokra jogosult lehet a tulajdonosa, és szavazhat a helyi önkormányzati választásokon is.

A gyakorlatban a tartózkodási kártyáknál kifejezetten nagy összegű megtakarítást, vagyont és magas jövedelmet vár el az OIF. Mindkét, itt bemutatott tartózkodási kártyával lehet lakóhelyet létesíteni, vagyis lakcímkártyát igényelni.

2025. január 1-től csak az kaphat nemzeti és EU tartózkodási kártyát, aki „*megfelel a társadalmi együttélési feltételeknek*”. Ezt a gyakorlatban a kulturális ismereti vizsga sikeres teljesítésével lehet igazolni. A vizsgát Budapest Főváros Kormányhivatala szervezi, a vizsgára az ál-

taluk közzétett jelentkezési lap postai megküldésével lehet jelentkezni, amelyhez mellékelni kell a jelentkezési díj megfizetésének bizonylatát is. A vizsga írásban, magyar nyelven történik, a minősítése pedig „megfelelt” vagy „nem megfelelt” lehet. Aki háromszor is „nem megfelelt” minősítést kap, az többet nem jelentkezhet a vizsgára.

A vizsgát csak egyszer kell sikeresen letenni. Tehát ha valaki sikerrel leteszi a vizsgát és nemzeti tartózkodási kártyát is kap, nem kell ismét vizsgáznia, ha EU tartózkodási kártyát kérelmez.

A vizsgakérdések a magyar történelem legfontosabb eseményeit, az állam alapvető működését, valamint a magyar és európai művészet legfontosabb alkotásait, személyeit érintik.

A tartózkodási kártya iránti kérelmet minden esetben az EnterHungary honlapon kell benyújtani.

Nemzeti tartózkodási kártya

A nemzeti tartózkodási kártyával rendelkező határozatlan ideig tartózkodhat Magyarországon, és külön engedély nélkül vállalhat munkát. Az Európai Unió más tagállamaiba azonban legfeljebb három hónapra utazhat ezzel az engedéllyel.

A kártya feltétele, hogy a kérelmező a kérelem benyújtása előtt közvetlenül legalább **három évig megszakítás nélkül jogszerűen Magyarországon tartózkodjon**. A három évbe beleszámít a kilencven napot meghaladó tartózkodásra jogosító vízum, a tartózkodási engedély (és a tartózkodási engedély kiállításáig az ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolás), a bevándorlási és letelepedési engedély / tartózkodási kártya, a menekült és oltalmazott státusz, az eljárás idejére kiadott humanitárius tartózkodási engedély, valamint a szabad mozgás jogával rendelkezők tartózkodási kártyája.

Nem kaphat viszont nemzeti tartózkodási kártyát – a Magyarországon töltött idő hosszától függetlenül – az, akinek az alábbi célból van tartózkodási engedélye:

- vendég-önfoglalkoztatás;
- szezonális munkavállalás;
- beruházás megvalósítása;
- foglalkoztatás;
- vendégmunkás;
- tanulmány;
- álláskeresés;
- vállalkozás indítása;
- képzés;
- gyógykezelés;

- kiküldetés;
- gyakornoki tevékenység; és
- önkéntes tevékenység.

A Fehér Kártya birtokosai szintén nem kaphatnak nemzeti tartózkodási kártyát.

A gyakorlatban fog kiderülni, hogy a kombinált tartózkodási engedélyek (vagyis ha a cél családi együttélés és munkavállalás) esetében szintén él-e ez a korlátozás. Javasoljuk az érintetteknek ilyen esetekben konzultálniuk hozzáértő ügyvéddel, illetve jogvédő szervezettel.

A jogszerű tartózkodás megszakadásával a három év számítása újra-kezdődik.

A megszakítás nélküli tartózkodás nem azt jelenti, hogy ezen idő alatt végig Magyarországon kell lenni. Nem minősül a tartózkodás megszakításának, ha az érintett a három évben alkalmanként legfeljebb négy hónapra elhagyja az országot, és a külföldi tartózkodás összesen nem haladja meg a kettőszázhetven napot. Amennyiben ennél hosszabb időt tölt Magyarországon kívül, az OIF csak akkor engedélyezheti a nemzeti tartózkodási kártya kiállítását, ha a távollétnek méltányolható oka volt (pl. külföldi gyógykezelés, munkavégzéssel összefüggő kiküldetés).

Nem szükséges a három évnyi megszakítás nélküli tartózkodás annak a harmadik országbeli állampolgárnak, aki a kérelem benyújtásakor tartózkodási engedéllyel vagy ideiglenes tartózkodási kártyával rendelkezik és magyar állampolgárral, huzamos tartózkodási jogosultsággal rendelkező, vagy Magyarországon menekültként elismert harmadik országbeli állampolgárral **a kérelem benyújtása előtt legalább két évvel bejegyzett élettársi kapcsolatot létesített.**

Szintén mentesül a három évnyi megszakítás nélküli tartózkodás feltétele alól az, aki a kérelem benyújtását közvetlenül megelőzően legalább **egy éve eltartott felmenőként él** családi életközösségben magyar állampolgárral vagy huzamos tartózkodási jogosultsággal rendelkező, illetve menekültként elismert harmadik országbeli állampolgárral.

A nemzeti tartózkodási kártya további fontos feltétele, hogy csak akkor állítják ki, ha a kérelmező huzamos tartózkodása **Magyarország érdekében áll.** Ez jelentheti, hogy tartózkodásához gazdasági, kulturális, tudományos és sport érdek fűződik, de a kérelmező nagyfokú társadalmi integrációja is alátámaszthatja. Annak megítélésében, hogy a kérelmező huzamos tartózkodása valóban Magyarország érdekében áll-e, a hatóságnak széleskörű mérlegelési joga van. Emiatt sokszor kiszámíthatatlan, hogy ki kapja meg a kártyát.

A kártyát visszavonhatja az OIF, ha annak tulajdonosa hat hónapnál hosszabb ideig nincs Magyarországon, vagy felbomlik az alapjául szolgáló családi kapcsolat (pl. válás miatt).

EU tartózkodási kártya

Ez a kártya huzamos tartózkodási jogot ad az Európai Unióban. Ha a Magyarországon kiállított EU tartózkodási kártya tulajdonosa egy másik EU tagállamba szeretne költözni, akkor legkésőbb három hónap ott tartózkodás után tartózkodási engedélyt kell igényelnie. A tagállamok megkönnyíthetik az EU tartózkodási kártyával rendelkezőknek a tartózkodási engedély kiállítását, ezért mindig érdemes a célország szabályait is megismerni.

A nemzeti tartózkodási kártyához hasonlóan az EU tartózkodási kártyának is feltétele a kérelem benyújtását megelőző folyamatos magyarországi tartózkodás – ebben az esetben **öt évig**. Az EU tartózkodási kártya esetében a folyamatos magyarországi tartózkodás azt jelenti, hogy az érintett alkalmanként hat hónapnál rövidebb időre hagyta csak el Magyarországot, és az öt év alatt a külföldi tartózkodások nem haladták meg a háromszáz napot. Figyelni kell viszont rá, hogy a felsőfokú tanulmányok folytatása, illetve szakképzés céljából történő tartózkodás idejének csak a fele számít bele az öt évbe, az önkéntesként tartó-

kodás pedig egyáltalán nem. A felsőfokú tanulmányok folytatása alatt azonban akkor sem lehet EU tartózkodási kártyát kapni, ha a feltételek egyébként fennállnának.

Az EU tartózkodási kártya iránti kérelmek elbírálásakor nem vizsgálják a „nemzeti érdeket”, csak a jogszabályban világosan meghatározott feltételeket.

Az OIF visszavonja a kártyát, ha annak tulajdonosa tizenkét hónapnál hosszabb ideig az EU-n kívül tartózkodott, ha több, mint hat évig nem tartózkodott Magyarországon, vagy másik EU tagállamban szerez huzamos tartózkodási jogot.

Menekültként Magyarországon

A világ számos országában az LGBTQI közösség tagjait üldözik a vélt vagy valós szexuális irányultságuk, nemi identitásuk miatt. Ha valakit a saját országában ezért érne kínzás vagy más embertelen, megalázó bánásmód, rendszerszintű hátrányos megkülönböztetés vagy súlyos kirekesztés, akkor alappal kérhet menedékjogot az Európai Unió legtöbb tagállamában.

Fontos, hogy nem csak azok az LGBTQI személyek kérhetnek menedéket, akik a hazájukban „lelepleződtek”, vagy akik már megtapasztalták az embertelen bánásmódot. A menedékjogi eljárás során mindig azt kell nézni, hogy mi történne, ha valakinek haza kellene térnie. Sok esetben épp az európai tartózkodás segített az otthoni környezetből kiszakadt LGBTQI embereknek az identitásuk szabad felfedezésében és megélésében, és így már nem tudnának biztonságosan hazatérni. Ekkor is lehet menedéket kérni. Az európai jog szerint senkitől nem várható el az, hogy önmaga megtagadásával, rejtőzködéssel kerülje el az üldöztetést.

Sajnos azonban a jelenlegi magyar szabályozás súlyosan sérti az uniós jogot, és a gyakorlatban csak kivételesen teszi lehetővé, hogy valaki menedéket kérjen Magyarországon.

A menedékkérelem benyújtása

A jelenlegi szabályozás szerint a konkrét menedékkérelem benyújtása előtt először egy menedékkérelem benyújtására irányuló **szándéknyilatkozatot**¹⁴ **kell benyújtani** Magyarország belgrádi vagy kijevei nagykövetségén. Ez utóbbi Ukrajna orosz inváziója miatt nyilvánvalóan nem kivitelezhető.

A szándéknyilatkozat benyújtásához Belgrádba kell utazni akkor is, ha valaki jogszerűen tartózkodik Magyarországon. Vagyis, ha egy harmadik országbeli állampolgár valamilyen tartózkodási engedéllyel jogszerűen él Magyarországon, de annak meghosszabbítására már nincs lehetősége, és egyéb alapon sem kérhet újat, viszont fél vissz térni hazájába, akkor is Belgrádba kell utaznia a szándéknyilatkozat benyújtásához, ha egyébként az OIF szomszédjában van a lakóhelye. Ez a gyakorlatban a legtöbbször csak akkor valósulhat meg, ameddig érvényes a tartózkodási engedély.

A szándéknyilatkozat alapján az OIF dönt arról, hogy a kérelmező benyújthat-e menedékkérelmet Magyarországon. Ha a kérelmező már

¹⁴ A szándéknyilatkozat az OIF honlapján csak magyar és angol nyelven érhető el:

https://oif.gov.hu/storage/media/Formanyomtatv%C3%A1nyok/Mened%C3%A9kes%20adatlap/sz%C3%A1nd%C3%A9knyilatkozat_-_adatlap_-_magyar.pdf

https://oif.gov.hu/storage/media/Formanyomtatv%C3%A1nyok/Mened%C3%A9kes%20adatlap/sz%C3%A1nd%C3%A9knyilatkozat_-_adatlap_-_angol.pdf

eleve Magyarországon tartózkodik jogszerűen, és az OIF jóváhagyja a szándéknyilatkozatot, akkor időpontot ad a menedékkérelem formális benyújtására. Ha pedig a kérelmező a szándéknyilatkozat benyújtásakor nem tartózkodott jogszerűen Magyarországon, akkor a belgrádi nagykövetség egy egyszeri beutazásra jogosító okmányt ad neki, amivel beléphet az országba, és formálisan is benyújthatja a menedékkérelmét.

A belgrádi utat csak azoknak nem kell megtenniük, akik jogszerűen léptek Magyarországra, de később őrizetbe kerültek (bármilyen okból), vagy már itt tartózkodó, elismert menekültek, oltalmazottak családtagjai.

Ha valaki nem jogszerűen tartózkodik Magyarországon, és menedéket kér, akkor őt a hatóságok bármilyen mérlegelés nélkül, automatikusan a déli határ mentén húzódó kerítés Szerbia felőli oldalára kényszerítik.

Ezek a szabályok ellentétesek az uniós joggal, amely szerint bárkit megillet a menedékkérelmezés joga, és senkit nem lehet egy tisztességes eljárás nélkül egy másik országba kényszeríteni. **Javasoljuk ezért, hogy ha valaki az üldözéstől való félelmében nem tud visszatérni a származási országába, akkor minél hamarabb lépjen kapcsolatba a Magyar Helsinki Bizottsággal.**

A menekült és az oltalmazott

Az eljárás során az OIF részletesen meghallgatja a menedékkérőket, és az általuk előadottak alapján beszerzi a vonatkozó származási ország-információt. Ezek alapján dönt, hogy a kérelmezőt hazájába visszatérve fenyegetné-e üldözés vagy súlyos sérelem veszélye, és így ezért indokolt-e őt menekültként vagy oltalmazottként elismerni.

A menekült és az oltalmazott státuszt összefoglalóan **nemzetközi védelemnek** hívjuk.

Menekült az, aki a hazájába azért nem tud visszatérni, mert faji, nemzeti- és hovatartozása, politikai véleménye, vallási meggyőződése vagy egy meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása miatt üldöznék. Az LGBTIQ közösség tagjai az utóbbi kategóriába tartoznak, így lehetnek – és a gyakorlatban sokszor lettek is – menekültek Magyarországon.

Előfordul, hogy valakit több okból üldöznének, az OIF-nak ilyenkor mindegyiket vizsgálnia kell. Például egy iráni meleg férfi esetében, aki titokban keresztény hitre tért, vizsgálni kell mind a vallási alapú, mind a szexuális irányultság miatti üldöztetés veszélyét, hiszen mindkettő illegális Iránban, és a hatóságok durván fellépnek mindkét közösség ellen.

Az **oltalmazott** pedig az, akit nem fenyeget a menekültekhez hasonló üldöztetés, de így is súlyos sérelem érné, ha vissza kellene a hazájába térnie. Súlyos sérelemnek minősül például az embertelen bánásmód (például gyerekek esetén a rossz gyermekvédelmi rendszer), vagy a polgárháború.

Nem ismerhető el menekültként vagy oltalmazottként, aki veszélyt jelent a nemzetbiztonságra.

A menekültek és az oltalmazottak a státuszukat három évre kapják, ezt követően az OIF azt hivatalból felülvizsgálja. Ekkor azt nézi a hatóság, hogy változott-e a helyzet a származási országban olyan mértékben, hogy oda az érintett már biztonságosan és tartósan hazatérhet. Mindkét védelmi formával jár magyar személyi igazolvány és laccímkártya (azaz létesíthetnek lakóhelyet), illetve szabad a magyarországi munkavállalás. A menekültek és az oltalmazottak a magyar állampolgárokkal azonos feltételek mellett jogosultak egészségügyi ellátásra.

Mindkét státusszal lehet speciális útlevelet kérni, az utazásra azonban eltérő szabályok vonatkoznak. Az utazás pontos szabályairól és a tartózkodás időtartamáról mindig érdemes indulás előtt a célország nagykövetségénél érdeklődni, különösen az oltalmazottaknak.

A menekültek az önkormányzati választáson szavazhatnak, de nem lehetnek jelöltek.

Ha a nemzetközi védelem iránti kérelmet az OIF elutasítja, vagy azt visszavonja (és a kérelmezőt kiutasítja), akkor bírósághoz lehet fordulni.

A menedékkérőkre vonatkozó szabályokról bővebben itt olvashatsz: <https://helsinki.hu/segitseg-kerese/menekultek-kulfoldiek/>

A visszaküldés tilalma

Ha valaki nem tud menedékkérelmet benyújtani, vagy a kérelmét elutasították (például azért, mert valamely kizáró ok miatt nem kaphat menekültstátuszt), de hazatérve **halálbüntetés, kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód** fenyegetné, akkor az OIF megállapítja a visszaküldés tilalmát.

Általános jogi tilalom, hogy soha, senkit, semmilyen körülmények között nem lehet halálbüntetésnek vagy a fenti bánásmódnak kitenni, ebbe pedig az is beletartozik, hogy nem lehet oda küldeni, ahol így bánának vele. A visszaküldés tilalmának fennállását mindig vizsgálni kell, nem csak a menekültügyi eljárásban. Vagyis, ha valaki tartózkodá-

si engedélyt kért Magyarország területén, de ezt a hatóság elutasította, nem utasíthatja ki Magyarországról akkor, ha fennáll a visszaküldés tilalma.

Akinél a hatóság megállapítja a visszaküldés tilalmát, az **befogadottá** válik, és humanitárius célú tartózkodási engedélyt kap, amit az OIF évente felülvizsgál. A befogadottak azonban ezzel a tartózkodási engedéllyel nem utazhatnak jogszerűen külföldre (az Európai Unió más tagállamaiba sem), és nem vállalhatnak munkát – kérhetnek viszont egyszerűsített eljárásban külön munkavállalási engedélyt.

A visszaküldés tilalmát kell megállapítania a hatóságnak például egy orosz leszbikus, rendszerellenzéki aktivista esetében, akinek lejárt a tanulmányi célú tartózkodási engedélye, de máshogy nem tudta jogszerűvé tenni a magyarországi tartózkodását, mivel hazatérése esetén könnyen koncepciós eljárás áldozata lenne.

A menedékes státusz

Az Ukrajna elleni orosz agresszió nyomán az Európai Unió életre hívta a menedékes státuszt. Ez egy speciális nemzetközi védelem, amelyre azok az ukrán állampolgárok és Ukrajnában elismert menekültek jo-

gosultak, akik 2022. február 24. előtt Ukrajnában éltek, valamint az ő családtagjaik.

Családtag lehet a házastárs vagy – a magyar hatóságok gyakorlata alapján – az élettárs is, illetve a kiskorú gyerekek. Ha azonban egy család minden tagja ukrán állampolgár és 2022. február 24. után hagyták el Ukrajnát, akkor mindannyian saját jogon kaphatnak menedékes státust, függetlenül a családi viszonyoktól.

A Magyar Helsinki Bizottság tapasztalata szerint problémás lehet azoknak az azonos neműek közötti kapcsolatoknak a megítélése, ahol az egyik fél ukrán állampolgár, a másik pedig nem, mivel az ukrán jog nem ismeri el az azonos nemű párok élettársi kapcsolatát. Fontos ezért, hogy az ilyen helyzetben lévő, menekülni kényszerült párok minél hamarabb lépjenek kapcsolatba a jogvédő szervezettel.

Az Ukrajnából menekülőkre vonatkozó szabályokról bővebben itt olvashatsz: <https://helsinki.hu/ukr>

A magyar állampolgárság megszerzése

Mint a legtöbb államban, úgy Magyarországon is lehetséges állampolgárrá válni. Ez azonban a legtöbbször egy hosszú folyamat, és (kevés, itt nem tárgyalt kivételtől eltekintve) a kérelemről nem születik indokolt döntés, amit utána bíróságon lehetne vitatni.

A honosítási (állampolgársági) kérelem előfeltétele a legtöbb esetben az, hogy a kérelmezőnek meghatározott időn át **Magyarországon legyen lakóhelye**. A lakóhelyet a lakcímkártya igazolja. A szálláshely, tartózkodási hely megléte nem elég, ezek nem számítanak bele a honosítási kérelem benyújtásához szükséges időbe.

Vagyis a jogszabályban előírt hosszúságú tartózkodással az esetek túlnyomó többségében a lakcímkártyával rendelkező menekültek, oltalmazottak, huzamos tartózkodásra jogosultak, illetve EU állampolgárok és családtagjaik rendelkezhetnek és így lehetnek jogosultak arra, hogy kérjék az állampolgárságot. Magyar állampolgárok azon harmadik országbeli állampolgár házastársai vagy bejegyzett élettársai, akik a szabad mozgásról szóló törvény 2019-es módosítását megelőzően állandó tartózkodási jogot szereztek, szintén kaphattak lakcímkártyát, így

Ők is könnyen elérhetik a kellő hosszúságú tartózkodást a honosítási kérelem benyújtásához. Ha tehát valaki tartózkodási engedély birtokában tartózkodott Magyarországon, majd utóbb megkapta valamely tartózkodási kártyát, akkor csak ez utóbbtól kezdődik a jogosultság számítása.

A kérelmet bármely kormányhivatalban be lehet nyújtani, arról a köztársasági elnök dönt.

A honosítás általános szabályai

A magyar állampolgárságot kérheti bárki, aki **nyolc évig** Magyarország területén lakott, beszél magyarul, és sikerrel letette az alkotmányos alapismeretek vizsgát. Ez utóbbi alól felmentést ad az, ha igazolja, hogy magyar oktatási intézményben szerzett legalább alapfokú bizonyítványt. Feltétel még, hogy büntetlen előéletű legyen, és ne jelentsen veszélyt Magyarország nemzetbiztonságára.

A kérelem mellé csatolni kell a magyarországi megélhetést és adózást bizonyító iratokat is.

Kedvezményes honosítás

Nem mindenkinek kell nyolc évig várnia azzal, hogy kérje az állampolgárságot.

Három év után kérheti az, aki Magyarországon lakott, megfelel a fent bemutatott általános feltételeknek és

- magyar állampolgár házastársa vagy bejegyzett élettársa;¹⁵
- kiskorú gyermeke magyar állampolgár;
- magyar állampolgár fogadta örökbe és nagykorú;
- Magyarország menekültként ismerte el (akit oltalmazottként, az nem jogosult erre a kedvezményre); vagy
- hontalan.¹⁶

15 Bár a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény nem nevesíti a bejegyzett élettársakat, a fent említett utalószabálynak köszönhetően rájuk is vonatkozik ez a kedvezmény.

16 Hontalan az, akit saját joga alkalmazásával egyetlen állam sem ismer el az állampolgárának. Magyarországon az OIF-től lehet kérni a hontalankénti elismerést egy külön eljárásban. Ezzel kapcsolatban a Magyar Helsinki Bizottság tud bővebb tájékoztatást adni.

Öt év után kérheti a honosítását az, aki megfelel a fent bemutatott általános feltételeknek és

- Magyarország területén született;
- kiskorú volt, amikor Magyarországon lakóhelyet létesített.

Kiskorúaknál néhány esetben nem kell megvárni, hogy elteljen a három, öt vagy nyolc év, ha a szülőjével együtt kéri a honosítást, vagy a szülő már magyar állampolgárságot szerzett.

A fentiek mellett az a kiskorú nem magyar állampolgár is kérheti a honosítást, aki büntetlen előéletű, nem jelent veszélyt Magyarország nemzetbiztonságára és magyar állampolgár fogadta örökbe.

Egyszerűsített honosítás

A házasság és a bejegyzett élettársi kapcsolat akkor is lehetővé teszi a honosítást, ha a pár nem él Magyarországon. Ez akkor lehetséges, ha a kérelmező büntetlen előéletű, nem jelent veszélyt Magyarország nemzetbiztonságára, beszél magyarul, és

- **legalább tíz éve** házasságban vagy azonos nemű pár esetén bejegyzett élettársi kapcsolatban él egy olyan személlyel, aki a kérelem

- benyújtásakor magyar állampolgár (tehát nem kell, hogy a házasság vagy bejegyzett élettársi kapcsolat megkötésekor is az legyen), vagy
- legalább öt éve házasságban vagy bejegyzett élettársi kapcsolatban él egy olyan személlyel, aki a kérelem benyújtásakor magyar állampolgár, és közös gyermekük született.

A fentiekén túl pedig magyar állampolgárságot kaphat az, aki büntetlen előéletű, nem jelent veszélyt Magyarország nemzetbiztonságára, és akinek a felmenője magyar állampolgár volt, vagy valószínűsíti a magyarországi származását, és magyar nyelvtudását igazolja. A köznyelv sokszor csak ezt az esetet nevezi egyszerűsített honosításnak. Ebben az esetben sem kell tehát Magyarországon élni.

További segítségért az alábbi szervezetekhez fordulhatsz

Háttér Társaság

Az egyesület információs és lelkeségly szolgálatot, valamint jogsegély-
szolgálatot működtet LMBTQI emberek számára, ahol részletesebb fel-
világosítást és szükség esetén jogi segítséget is kaphatsz.

E-mail: jogsegely@hatter.hu

Telefon: 137-37, (1) 6 333 454

www.hatter.hu

Magyar Helsinki Bizottság

Civil jogvédő szervezet, amely az emberi méltóságot védelmezi a jog és a nyilvánosság eszközével. Segítséget nyújt a menekülőknek, fogvatartottaknak és a hatósági erőszak áldozatainak. Jogi tanácsadással és képviseléssel segíti a Magyarországon tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat, akik nem térhetnek vissza hazájukba, mert ott kínzás vagy embertelen, megalázó bánásmód, halál várna rájuk.

E-mail: helsinki@helsinki.hu

Telefon: +36 1 321 4141

www.helsinki.hu

Menedék Egyesület

A Magyarországra bevándorló emberek társadalmi integrációjának elősegítésével foglalkozó szervezet, amely szociális, oktatás és kulturális tevékenységet végez. Egyéni szociális munka és tanácsadás keretében segíti a hozzá fordulókat.

E-mail: menedek@menedek.hu

Telefon: +36 20 450 7245

www.menedek.hu

Állami szervek

Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság

Az általános menekültügyi és idegenrendészeti hatóság. Ez a szerv dönt a tervezett beutazás és tartózkodás engedélyezéséről, a tartózkodási engedély kiállításáról, valamint a menedékkérelmekről és a kiutasítás elrendeléséről is. Honlapján megtalálhatók a tartózkodási, letelepedési engedélyek benyújtásához szükséges űrlapok és a menedékkérelem benyújtásához szükséges szándéknyilatkozat.

E-mail az ügy típusától függően változó. Javasoljuk, hogy az oif.gov.hu oldalon a *Kapcsolat – Területi szervek elérhetősége* menüpont alatt keressd a releváns osztály e-mail címét.

Telefon: +36 1 463 9100

<http://oif.gov.hu>

Budapest Főváros Kormányhivatala – Állampolgársági és Anyakönyvi Főosztály

A honosítási (állampolgársági) kérelmekkel foglalkozó állami szerv.

E-mail: apf@bfkh.gov.hu

Telefon: +36 1 550 1221

<https://www.kormanyhivatal.hu/hu/budapest/szervezeti-egyseg/allampolgarsagi-es-anyakonyvi-foosztaly>

Információ és lelkeség

137-37 (ingyenes)

+36 1 329 33 80 normál díjas

Skype: „segélyvonal”

Minden nap 18:00-23:00

lelkisegely.hatter.hu

Minden hétfőn,

szurdán és pénteken

18:00-23:00

lelkisegely@hatter.hu

Jogsegély

Ingyenes jogsegélyszolgálat:

jogsegely@hatter.hu

+36 1 6 333 454

Anonim bejelentési lehetőség:

jelentsd-a-homofobiat.hu

HIV/STI megelőzés

A minden nap 8:00 és 22:00 között elérhető telefonos és internetes

tanácsadó szolgálat elérhetőségei: **hivsegito@hatter.hu** • **+36 1 6 333 455**

Szociális segítség

Ingyenes segítség LMBTQI emberek számára a munkavállalás, egészségügy, lakhatás és adminisztratív ügyek terén felmerülő gyakorlati problémáik megoldásában.

szocialissegités@hatter.hu • **+36 1 6 333 414**

hatter.hu/szocialis/bejelentkezés

